

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

P9_TA(2021)0317

Sprawozdania dotyczące Bośni i Hercegowiny za lata 2019–2020

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Bośni i Hercegowiny za lata 2019–2020 (2019/2171(INI))

(2022/C 81/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając układ o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA) między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Bośnią i Hercegowiną (BiH) z drugiej strony, oraz protokół dostosowujący sporządzony w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej,
- uwzględniając pierwsze posiedzenie Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-BiH 5–6 listopada 2015 r., trzecie posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-BiH 13 lipca 2018 r. oraz czwarte posiedzenie Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-BiH, które odbyło się 7 listopada 2019 r.,
- uwzględniając wniosek BiH o członkostwo w Unii Europejskiej z dnia 15 lutego 2016 r.,
- uwzględniając inicjatywy współpracy regionalnej w Europie Południowo-Wschodniej i inicjatywy paneuropejskie, takie jak Proces Współpracy w Europie Południowo-Wschodniej, Proces Brdo-Brijuni, Inicjatywa Środkowoeuropejska, Inicjatywa Adriatycko-Jońska, Traktat o Wspólnocie Energetycznej, Erasmus+, strategię UE na rzecz regionu Dunaju oraz na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego, Regionalna Inicjatywa na rzecz Migracji, Azylu i Uchodźców (MARRI), regionalna komisja ds. ustalenia faktów dotyczących wszystkich ofiar zbrodni wojennych i innych przypadków naruszenia praw człowieka popełnionych na terytorium byłej Jugosławii (RECOM), Regionalna Sieć na rzecz Przystąpienia (RENA), Regionalna Szkoła Administracji Publicznej (ReSPA), regionalne biuro ds. współpracy na rzecz młodzieży (RYCO), Traktat o Wspólnocie Transportowej, Fundusz Bałkanów Zachodnich oraz Środkowoeuropejska umowa o wolnym handlu (CEFTA) i wspólny rynek regionalny,
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 lutego 2020 r. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając komunikat Komisji z 29 maja 2019 r. zatytułowany „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2019 r.” (COM(2019)0260) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji zatytułowany „Opinia Komisji w sprawie wniosku Bośni i Hercegowiny o członkostwo w Unii Europejskiej” (COM(2019)0261), oraz sprawozdanie analityczne (SWD(2019)0222),
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. zatytułowany „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2020 r.” (COM(2020)0660) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji zatytułowany „Sprawozdanie na temat Bośni i Hercegowiny za 2020 r.” (SWD(2020)0350),
- uwzględniając Konwencję w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego, przyjętą przez Konferencję Generalną UNESCO na 33. sesji 20 października 2005 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z 17 grudnia 2020 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Minority SafePack – milion podpisów za różnorodnością w Europie”⁽¹⁾,
- uwzględniając Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, przyjętą 25 lutego 1991 r.,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0370.

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

- uwzględniając konkluzje Rady z 25 stycznia 2021 r. w sprawie dyplomacji klimatycznej i energetycznej – realizacja zewnętrznego wymiaru Europejskiego Zielonego Ładu, z 20 stycznia 2020 r. w sprawie dyplomacji klimatycznej oraz konkluzje Rady Europejskiej z 10–11 grudnia 2020 r. w sprawie klimatu,
- uwzględniając dokument roboczy Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych z 6 listopada 2020 r. zatytułowany „Plan działania w sprawie zmiany klimatu i obrony”,
- uwzględniając konkluzje Rady z 5 czerwca 2020 r. w sprawie wzmocnienia współpracy z partnerami z Bałkanów Zachodnich w dziedzinie migracji i bezpieczeństwa,
- uwzględniając konkluzje Rady z 14 października 2019 r. i 12 października 2020 r. w sprawie BiH oraz operacji EUFOR ALTHEA,
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641),
- uwzględniając proces berliński uruchomiony 28 sierpnia 2014 r. oraz szczyt UE-Bałkany Zachodnie w jego ramach, który odbył się w Sofii 10 listopada 2020 r.,
- uwzględniając wspólną deklarację ze szczytu Parlamentu Europejskiego i przewodniczących parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich z 28 stycznia 2020 r.,
- uwzględniając deklarację z Zagrzebia przyjętą na szczycie UE-Bałkany Zachodnie 6 maja 2020 r.,
- uwzględniając swoje zalecenie z 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r. ⁽²⁾,
- uwzględniając Deklarację z Sofii, przyjętą na szczycie UE-Bałkany Zachodnie 17 maja 2018 r., i załączony do niej Program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając sprawozdanie ekspertów na temat stanu praworządności w BiH z 5 grudnia 2019 r.,
- uwzględniając opinię w sprawie sytuacji konstytucyjnej w BiH oraz uprawnień wysokiego przedstawiciela przyjętą przez Komisję Wenecką na jej 62. posiedzeniu plenarnym (Wenecja, 11–12 marca 2005 r.) oraz późniejsze zalecenia Komisji Weneckiej dotyczące spraw konstytucyjnych w BiH,
- uwzględniając Europejską kartę samorządu lokalnego,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe z 25 stycznia 2019 r. Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) w sprawie wyborów powszechnych 7 października 2018 r. w BiH,
- uwzględniając deklarację partnerów z Bałkanów Zachodnich z 5 lipca 2019 r. w sprawie integracji Romów w ramach procesu rozszerzania UE, zwaną deklaracją poznańską, a także komunikat Komisji pt. „Unia równości: unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów” (SWD(2020)0530),
- uwzględniając publikację OBWE z 26 października 2020 r. zatytułowaną „Dwie szkoły pod jednym dachem: najbardziej widoczny przykład dyskryminacji w edukacji w BiH”,

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0168.

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

- uwzględniając rezolucję w sprawie wdrażania Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych przez BiH, przyjętą przez Komitet Ministrów Rady Europy 12 czerwca 2019 r.,
- uwzględniając dokument zatytułowany „Wspólne reformy społeczno-gospodarcze na lata 2019–2022”, przyjęty przez rządy części składowych BiH 10 października 2019 r., a także dokument Rady Ministrów z 30 stycznia 2020 r. zatytułowany „Reformy społeczno-gospodarcze w BiH w latach 2020–2022”,
- uwzględniając 58. i wcześniejsze sprawozdania Wysokiego Przedstawiciela ds. Wdrażania Porozumienia Pokojowego w BiH przedłożone Radzie Bezpieczeństwa ONZ,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2549 (2020) z 5 listopada 2020 r. odnawiającą mandat operacji ALTHEA,
- uwzględniając swoje rezolucje z 9 lipca 2015 r. w sprawie obchodów rocznicy masakry w Srebrenicy ⁽³⁾, z 15 stycznia 2009 r. w sprawie Srebrenicy ⁽⁴⁾ oraz z 7 lipca 2005 r. w sprawie Bałkanów: 10 lat po Srebrenicy ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 2 kwietnia 2009 r. w sprawie świadomości europejskiej i totalitaryzmu ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 19 września 2019 r. w sprawie znaczenia europejskiej pamięci historycznej dla przyszłości Europy ⁽⁷⁾,
- uwzględniając rezolucję Komitetu Ministrów Rady Europy z 12 listopada 2020 r. ustanawiającą rozszerzone porozumienie częściowe w sprawie obserwatorium nauczania historii w Europie,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE w zakresie współpracy z Radą Europy na lata 2020–2022,
- uwzględniając swoją rezolucję z 17 grudnia 2015 r. w sprawie 20. rocznicy układu pokojowego z Dayton ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 13 listopada 2018 r. w sprawie norm minimalnych dla mniejszości w UE ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 11 września 2013 r. w sprawie języków europejskich zagrożonych wymarciem oraz różnorodności językowej w Unii Europejskiej ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wysokiego przedstawiciela Josepa Borrella i komisarza Olivera Várhelyiego z 21 grudnia 2020 r. w sprawie organizacji wyborów samorządowych w Mostarze,
- uwzględniając decyzję Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie utworzenia Międzynarodowego Mechanizmu Rezydualnego dla Trybunałów Karnych (zwanego dalej „mechanizmem”), który pełni szereg podstawowych funkcji wcześniej należących do Międzynarodowego Trybunału Karnego dla Byłej Jugosławii (MTKJ), oraz jego sprawozdania, osiągnięcia i zalecenia,
- uwzględniając sprawozdanie Międzynarodowego Trybunału Karnego dla Byłej Jugosławii z 1 lipca 2017 r.,
- uwzględniając sprawozdanie z postępu prac prokuratora Międzynarodowego Mechanizmu Rezydualnego dla Trybunałów Karnych z 19 maja 2020 r.,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie tego kraju,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0185/2021),

⁽³⁾ Dz.U. C 265 z 11.8.2017, s. 142.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 46 E z 24.2.2010, s. 111.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 157 E z 6.7.2006, s. 468.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 137 E z 27.5.2010, s. 25.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 171 z 6.5.2021, s. 25.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 399 z 24.11.2017, s. 176.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 13.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 93 z 9.3.2016, s. 52.

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

- A. mając na uwadze, że proces stabilizacji i stowarzyszenia oraz wnioski BiH o członkostwo w UE stanowią strategiczny wybór tego kraju na drodze do integracji europejskiej, który musi przekładać się na namacalne rezultaty w terenie i zwiększone wysiłki na rzecz przejścia do drugiej fazy realizacji układu o stabilizacji i stowarzyszeniu przez wszystkie strony;
- B. mając na uwadze, że Parlament jest zdecydowanym zwolennikiem europejskiej integracji BiH;
- C. mając na uwadze, że postępy w integracji europejskiej i euroatlantyckiej przyczyniają się do bezpieczeństwa, stabilności i dobrobytu gospodarczego kraju;
- D. mając na uwadze, że wdrożenie znaczących reform poprawiających jakość życia mieszkańców BiH i ułatwiających przystąpienie do UE wymaga zaangażowania wszystkich przywódców politycznych, organów, instytucji i osób sprawujących urząd w BiH;
- E. mając na uwadze, że niezbędny jest jasny wewnętrzny podział obowiązków oraz pogłębiona i znacząca współpraca w dobrej wierze między poszczególnymi szczeblami rządu;
- F. mając na uwadze, że postępy BiH na drodze do przystąpienia do UE zależą od realizacji przez ten kraj 14 kluczowych priorytetów zawartych w opinii Komisji w sprawie wniosku BiH o członkostwo w UE;
- G. mając na uwadze, że kraj ten nadal zmagają się z licznymi wyzwaniami związanymi z praworządnością, instytucjami demokratycznymi, prawami człowieka i podstawowymi wolnościami, sprawowaniem rządów, odpowiedzialnością, walką z korupcją i przestępczością zorganizowaną, wolnością wypowiedzi i wolnością mediów oraz funkcjonującą gospodarką rynkową, a wiarygodność procesu rozszerzenia opiera się na jednoznacznych rezultatach w tych kluczowych obszarach;
- H. mając na uwadze, że pierwszy w kraju marsz równości odbył się w 9 września 2019 r. w Sarajewie, stolicy kraju;
- I. mając na uwadze, że kultura i dziedzictwo kulturowe przyczyniają się do wzmocnienia tożsamości oraz sprzyjają spójności społecznej, stabilności i zrozumieniu w społeczeństwie; mając na uwadze, że dziedzictwo kulturowe stanowi wartość samą w sobie;
- J. mając na uwadze, że utrzymujące się wyzwania w procesie pojednania należy podjąć w sposób bardziej zdecydowany;
- K. mając na uwadze, że zdolności przyjmowania migrantów przez BiH, przez której terytorium przechodzi szlak tranzytowy migrantów, są niewystarczające, aby odpowiednio zaradzić poważnej sytuacji humanitarnej przy pełnym poszanowaniu standardów praw człowieka i praw podstawowych osób potrzebujących ochrony międzynarodowej, zapewnić zintegrowane zarządzanie granicami i kontrolować nieuregulowane przepływy migracyjne w świetle trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej i pomimo znacznego wsparcia finansowego ze strony UE;
- L. mając na uwadze, że UE jest głównym partnerem handlowym BiH i zdecydowanie jej najważniejszym dostawcą pomocy finansowej, co ma ogromne znaczenie dla tego kraju;
- M. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 pogorszyła warunki społeczno-ekonomiczne w BiH; mając na uwadze, że UE uruchomiła środki o wartości 80,5 mln EUR, aby pomóc BiH w walce z COVID-19 i w jej odbudowie po pandemii, oraz środki o wartości do 250 mln EUR na pomoc makrofinansową; mając na uwadze, że plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich ułatwi długoterminową odbudowę i stanowi ważną podstawę dla odbudowy tego kraju po pandemii;
- ponownie wyraża swoje silne poparcie dla europejskiej integracji BiH oraz wzywa Radę Europejską do utrzymania wsparcia dla europejskiej perspektywy tego kraju, w tym do wysłania pozytywnego komunikatu politycznego w sprawie przyznania statusu kandydującego;
 - z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie BiH do podążania ku przystąpieniu do UE, a także podkreśla silne poparcie dla integracji europejskiej wśród ludności tego kraju;
 - przypomina, że Parlament zdecydowanie opowiada się za podejściem opartym na osiągnięciach, łączącym spełnienie ustalonych kryteriów ze spójnymi i wiarygodnymi warunkami;

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

4. z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte przez BiH w celu zajęcia się pewnymi kluczowymi aspektami opinii Komisji oraz dalszego wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, w tym postępy dotyczące wspólnej komisji parlamentarnej, a także przyjęcie poprawek legislacyjnych umożliwiających przeprowadzenie wyborów samorządowych w Mostarze w grudniu 2020 r.;

5. przypomina, że droga do UE zależy od trwałego pokoju, trwałej stabilności, spójności społecznej i prawdziwego pojednania gwarantujących demokratyczny i wielokulturowy charakter BiH; wzywa ten kraj do przyspieszenia skutecznego ścigania zbrodni wojennych zgodnie ze zmienioną krajową strategią dotyczącą postępowania w sprawie zbrodni wojennych oraz wzywa do prowadzenia bezstronnych i skutecznych dochodzeń w sprawie tych zbrodni; potępia wszelkiego rodzaju rewizjonizm historyczny, niewdrożenie wyroków MTKJ i Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, antykonstytucyjną, secesjonistyczną, nacjonalistyczną i podżegającą retorykę i podobne akty, negowanie lub gloryfikowanie zbrodni wojennych popełnionych podczas wojny w latach 90., w tym ludobójstwa w Srebrenicy; domaga się podjęcia dawno opóźnionych kroków w celu zajęcia się kwestią dziesiątek tysięcy kobiet, które były ofiarami gwałtów lub innych napaści na tle seksualnym podczas wojen w latach 90.;

6. ponownie potwierdza swoje zdecydowane poparcie dla suwerenności, integralności terytorialnej i niezależności BiH; potępia oświadczenia i propozycje mające na celu podważenie państwowości i wartości konstytucyjnych BiH oraz przypomina, że wszystkie władze, instytucje, osoby sprawujące urząd i przywódcy polityczni BiH muszą dostosować konstytucję tego kraju do europejskiej konwencji praw człowieka;

Pojednanie

7. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki lokalnych i międzynarodowych organizacji, w tym Międzynarodowej Komisji ds. Osób Zaginionych, podejmowane w celu ustalenia losu ponad 30 000 osób, które zaginęły podczas konfliktów w latach 90. na terytorium byłej Jugosławii, oraz ponad 8 000 ofiar ludobójstwa w Srebrenicy; przypomina, że nadal zaginionych jest ponad 7 200 osób i wzywa władze regionalne i krajowe oraz międzynarodowe zainteresowane strony do zintensyfikowania współpracy i wymiany danych w kwestiach związanych z osobami zaginionymi, odszkodowaniami dla cywilnych ofiar wojny, w tym ofiar przemocy seksualnej, oraz do zapewnienia bezpiecznego i trwałego powrotu uchodźcom i osobom wewnątrznie przesiedlonym przez zagwarantowanie dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji i ochrony socjalnej; przyznaje, że osiągnięto pewne, jednak niewystarczające postępy we wdrażaniu załącznika VII do Ogólnej umowy ramowej na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie dotyczącego uchodźców i wysiedleńców; ponownie domaga się likwidacji wszelkich form dyskryminacji osób powracających; wzywa do przyjęcia ustawy zakazującej negowania ludobójstwa, Holokaustu, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych;

8. wzywa wszystkie władze w regionie do powołania komisji regionalnej, której zadaniem będzie ustalenie faktów dotyczących wszystkich ofiar zbrodni wojennych i innych przypadków naruszenia praw człowieka popełnionych na terytorium byłej Jugosławii od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 2001 r. (RECOM), w oparciu o znaczące prace przeprowadzone przez koalicję na rzecz RECOM;

9. podkreśla znaczenie prac RYCO promującego ducha pojednania i współpracy między młodymi osobami w regionie w ramach programów wymiany młodzieży oraz z zadowoleniem przyjmuje aktywne uczestnictwo BiH;

10. przypomina, że praca nad procesem pojednania musi skupiać się na młodzieży w kraju i rozpoczynać się od najmłodszych lat, a pojednanie musi stać się elementem edukacji, w związku z czym wzywa władze na wszystkich szczeblach do zapewnienia włączającej i niedyskryminacyjnej edukacji wszystkim dzieciom, niezależnie od ich pochodzenia etnicznego, kulturowego czy osobistego, zgodnie z rezolucją Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie wdrożenia przez BiH Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych z 2019 r.; podkreśla możliwość wykorzystania najlepszych praktyk w zakresie integracji i włączenia, przyjętych przez wieloetniczne i wielokulturowe państwa członkowskie;

11. podkreśla potrzebę pilnego położenia kresu segregacji w edukacji, przejawiającej się w szczególności w stosowanej dyskryminacyjnej praktyce „dwóch szkół pod jednym dachem”, która instytucjonalizuje podziały etniczne, utrwała stereotypy i uprzedzenia oraz sprzyja nieufności, zapobiegając kontaktom między uczniami z różnych środowisk; podkreśla, że praktyka ta jest nie tylko całkowicie sprzeczna z samym pojęciem pojednania, ale także stanowi długoterminowe zagrożenie dla stabilności i dobrobytu kraju;

12. podkreśla, że różnice w nauczaniu historii i podręcznikach stanowią poważne zagrożenie dla wspólnego poczucia obywatelstwa i spójności społecznej, oraz zachęca do znaczącej harmonizacji trzech istniejących programów nauczania poprzez uwzględnianie umiejętności krytycznego myślenia i eliminowanie treści alternatywnych, które sprzyjają podziałom;

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

13. wzywa Komisję do opracowania programu wspierającego trwałą reformę systemu edukacji BiH; podkreśla, że wysokiej jakości edukacja, która zapewnia młodym ludziom wizję i pozytywne perspektywy na przyszłość, przyczynia się do rozwiązania problemu drenażu mózgow i bezrobocia młodzieży; domaga się większego zaangażowania w europejskie programy edukacyjne, kulturowe i badawcze, takie jak „Horyzont Europa”, „Kreatywna Europa” i Erasmus+, a także promowania takich programów;
14. zachęca decydentów do umożliwienia BiH udziału w kolejnym Programie międzynarodowej oceny umiejętności uczniów (PISA) pod egidą OECD oraz do wdrożenia wniosków z wyników badania PISA z 2018 r.;
15. wzywa BiH do wyeliminowania nierównego dostępu do zdalnego nauczania, skutkującego pozbawieniem wielu dzieci prawa do edukacji w czasie pandemii;

Funkcjonowanie instytucji demokratycznych

16. zwraca się do wszystkich władz, instytucji, osób sprawujących urząd i przywódców politycznych BiH o znaczne przyspieszenie prac i pogłębienie współpracy, aby w pełni zrealizować 14 kluczowych priorytetów zawartych w opinii Komisji w sprawie wniosku BiH o członkostwo w UE; wzywa władze do zmobilizowania woli politycznej w celu ułatwienia wzmocnionej współpracy niezbędnej do rozwiązania kryzysu związanego z COVID-19 oraz do priorytetowego potraktowania prac w obszarach demokratycznego funkcjonowania, praworządności, praw podstawowych i reformy administracji publicznej;
17. podkreśla potrzebę znacznego wzmocnienia współpracy i wymiany danych między jurysdykcjami na szczeblu państwa, części składowych i kantonów we wszystkich obszarach polityki; zwraca uwagę na pilną potrzebę wzmocnienia zdolności i wiedzy fachowej kraju w szerokim zakresie zagadnień związanych z wypełnianiem zobowiązań wynikających z integracji europejskiej;
18. podkreśla, że skuteczne ustanowienie, niezależne funkcjonowanie i rozliczalność instytucji demokratycznych stanowią podstawowe cechy realnej demokracji i warunek wstępny postępów w procesie integracji z UE, w tym uzyskania statusu kraju kandydującego; przestrzega, że prowadząca do podziałów, secesjonistyczna, etniczno-nacjonalistyczna i antykonstytucyjna retoryka oraz próby utrudniania funkcjonowania instytucji podważają ogólnokrajową koordynację i podejmowanie decyzji w sprawie kluczowych polityk i reform, a także jedność i trwałą stabilność;
19. podkreśla przyjęcie poprawek do prawa wyborczego BiH, które umożliwiły mieszkańcom Mostaru głosowanie w wyborach samorządowych w 2020 r. po raz pierwszy od 2008 r., i z zadowoleniem przyjmuje utworzenie nowego samorządu; wzywa radę miasta i burmistrza do wypełnienia ich demokratycznych mandatów; podkreśla, że porozumienie polityczne nie powinno w żaden sposób podważać postulowanego od dawna celu Unii, jakim jest wyeliminowanie segregacji i zapewnienie ponownego zjednoczenia miasta; podkreśla, że wszelkie mediacje lub wspieranie porozumień przez UE muszą się odbywać w ramach demokratycznie wybranych instytucji w pluralistycznym procesie – w tym partii opozycyjnych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego – powinny przybliżyć kraj do standardów międzynarodowych i przynosić korzyści wszystkim obywatelom bez pogłębiania podziałów etnicznych;
20. z zadowoleniem przyjmuje głosowanie Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy z 22 lipca 2020 r. w sprawie regulaminu wewnętrznego dotyczącego posiedzeń Parlamentarnej Komisji Stabilizacji i Stowarzyszenia, torującego drogę do formalnego przyjęcia regulaminu przez drugi Parlamentarny Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-BiH w najbliższym możliwym terminie oraz do konstruktywnej współpracy parlamentarnej;
21. przypomina, że po dołączeniu do Rady Europy w 2002 r. BiH zobowiązała się do wyeliminowania niedociągnięć w ramach konstytucyjnych, w tym przez harmonizację prawa na szczeblu kantonów i federacji, oraz do poczynienia postępów w zakresie reform, które przekształciłyby BiH we w pełni funkcjonalne i pluralistyczne państwo gwarantujące pełnię praw wszystkim obywatelom; podkreśla, że reformy instytucjonalne zależą od woli i zaangażowania władz, instytucji, osób sprawujących urząd i przywódców politycznych w kraju, aby poczynić rzeczywiste i długo oczekiwane postępy w zakresie zmian konstytucyjnych, co stanowi jeden z 14 kluczowych priorytetów, najlepiej przed wyborami powszechnymi w 2022 r.; wzywa społeczność międzynarodową do ułatwienia warunków oraz do aktywnego wspierania inkluzywnego dialogu na temat zmian konstytucyjnych, w tym w instytucjach BiH i wśród wybranych w wyborach przedstawicieli w BiH – pod przewodnictwem UE, w szczególności Parlamentu, oraz przy aktywnym udziale społeczeństwa obywatelskiego i obywateli; nalega, by taki dialog był prowadzony równoległe z wdrażaniem innych reform;

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

22. wzywa Komisję, by w następnym sprawozdaniu rocznym położyła większy nacisk na reformę konstytucyjną;
23. wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do zintensyfikowania działań mediacyjnych w BiH, aby wzmocnić dialog polityczny i proces pojednania oraz zapewnić ramy na potrzeby zajęcia się dziedzictwem przeszłości oraz przewyciężenia podziałów w społeczeństwie; wzywa do skoordynowanego zaangażowania podmiotów i instytucji unijnych w BiH oraz do wzmocnienia podejścia transatlantyckiego;

Praworządność

24. ubolewa z powodu braku postępów w zakresie reform sądownictwa, w tym realizacji zaleceń zawartych w 14 priorytetach określonych w opinii Komisji, a także w sprawozdaniu Priebego; przypomina o pilnej potrzebie zwiększenia profesjonalizmu i odpowiedzialności sądownictwa oraz zapewnienia jego niezależności od niewłaściwych wpływów, a także rozwiązania problemu ogromnej liczby spraw oczekujących na proces; podkreśla, że takie reformy mają zasadnicze znaczenie dla uzyskania statusu kraju kandydującego oraz że zależą one jedynie od koniecznej woli politycznej;
25. wzywa do pilnego przeprowadzenia reformy Wysokiej Rady Sędziów i Prokuratorów i sądów BiH z poszanowaniem norm UE, zgodnie z zaleceniami Komisji i opinią Komisji Weneckiej, wzmacniającą niezależność sądownictwa BiH w drodze mianowania, oceny, integralności i środków dyscyplinarnych, w tym weryfikacji oświadczeń majątkowych;
26. podkreśla potrzebę umożliwienia jednolitej interpretacji prawa w całym kraju; wzywa BiH do ustanowienia podmiotu prawnego zapewniającego spójną i zharmonizowaną wykładnię prawa oraz przypomina o potrzebie zagwarantowania niezależnej kontroli sądowej dzięki ustanowieniu sądu apelacyjnego drugiej instancji;
27. z zadowoleniem przyjmuje protokół ustaleń w sprawie ustanowienia wspólnego podmiotu koordynującego stowarzyszeń sędziów i prokuratorów jako narzędzia wzmacniającego niezależność, przejrzystość i odpowiedzialność sądownictwa oraz wzywa wszystkie właściwe stowarzyszenia do przystąpienia;
28. wzywa BiH do ustanowienia krajowego wspólnego punktu kontaktowego ds. współpracy z Europol, wzmacniającego wymianę danych wywiadowczych dotyczących przestępstw, oraz do podpisania umowy o współpracy z Eurojustem, umożliwiającej skuteczną wymianę informacji sądowych i dowodów;
29. wzywa decydentów BiH do pilnego zapewnienia właściwego funkcjonowania instytucji sądowych, w tym procesu mianowania sędziów do Federalnego Trybunału Konstytucyjnego;
30. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki władz BiH zmierzające do zapobiegania radykalizacji, finansowaniu terroryzmu oraz udziałowi obywateli BiH w obcych konfliktach;
31. wzywa do podjęcia natychmiastowych działań w celu zwalczania powszechnej korupcji i bezkarności w sferze publicznej, aby odbudować zaufanie obywateli do instytucji; w związku z tym zwraca uwagę na znaczenie wprowadzenia skutecznych i spójnych mechanizmów zniechęcania, zapobiegania, wykrywania, proaktywnego prowadzenia dochodzeń i sankcji, zgodnie z międzynarodowymi standardami i zaleceniami Grupy Państw Przeciwko Korupcji (GRECO);
32. wzywa BiH do przyjęcia nowej państwowej antykorupcyjnej strategii i planu działania oraz zapewnienia odpowiedniego finansowania, skutecznego funkcjonowania, niezależności i koordynacji organów ds. zapobiegania korupcji na wszystkich szczeblach rządów, tak aby umożliwić prowadzenie wolnych od zakłóceń dochodzeń w celu zagwarantowania rozliczalności;
33. ponownie wyraża potrzebę wyeliminowania powiązań politycznych i administracyjnych z przestępczością zorganizowaną za pomocą jasnych zabezpieczeń i kontroli antykorupcyjnych oraz zwiększonej przejrzystości i skutecznego ścigania przestępstw dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zwalczanie przestępstw gospodarczych, finansowych i związanych z zamówieniami publicznymi, sprawami dotyczącymi korupcji w związku z COVID-19 oraz finansowaniem partii politycznych i kampanii; wzywa właściwe organy do wszczęcia dochodzenia w sprawie nielegalnego wzbogacenia się urzędników publicznych;
34. wzywa BiH do uzupełnienia ram prawnych dotyczących zapobiegania konfliktom interesów i ochrony sygnalistów;

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

35. podkreśla potrzebę zapewnienia spójnych ogólnokrajowych norm zawodowych służby cywilnej i apeluje o priorytetowe wdrożenie norm przewidujących zasady oparte na osiągnięciach w odniesieniu do publicznych mianowań i awansów, promujących kulturę uczciwości; wyraża zadowolenie z przyjęcia strategicznych ram reformy administracji publicznej, umożliwiających uruchomienie powiązanych funduszy UE; przypomina o potrzebie usprawnienia i harmonizacji administracji publicznej w całym kraju, zapewniając przejrzyste, proporcjonalne, oparte na osiągnięciach procedury mianowania i naboru;

Prawa podstawowe

36. wyraża zaniepokojenie sytuacją w zakresie praw podstawowych i apeluje o bardziej skuteczne i kompleksowe ogólnokrajowe strategie dotyczące praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji, jak również o środki przeciwko nietolerancji międzywyznaniowej i międzyetnicznej; podkreśla potrzebę należytego zapobiegania dyskryminacji i ścigania mowy nienawiści w internecie i poza nim, przestępstw z nienawiści i przemocy wobec mniejszości etnicznych i religijnych, kobiet, społeczności LGBTIQ+ oraz migrantów i osób ubiegających się o azyl, a także potrzebę promowania społecznego, edukacyjnego i zawodowego włączenia mniejszości i słabszych grup społecznych, w tym osób z niepełnosprawnościami i Romów, zgodnie z deklaracją poznańską z 2019 r. w sprawie integracji Romów w ramach procesu rozszerzenia UE;

37. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki mające na celu promowanie wolności religii, wzajemnego poszanowania i dialogu międzywyznaniowego, w tym w ramach Międzyreligijnej Rady BiH; wzywa właściwe organy do szybkiego wszczęcia dochodzeń w sprawie wszystkich przestępstw popełnionych ze względów religijnych oraz ścigania ich sprawców;

38. stwierdza, że prawdziwe pojednanie nie jest możliwe, dopóki dochodzi do ciągłej segregacji i dyskryminacji, w tym w dostępie do edukacji w internecie i poza nim, zatrudnienia i praw socjalnych, oraz domaga się podjęcia środków w celu ograniczenia dyskryminacji na dużą skalę względem określonych grup; wzywa właściwe organy do zapewnienia włączającej i niedyskryminującej edukacji dla wszystkich dzieci;

39. odnotowuje postępy pod względem ochrony dzieci, w tym wdrożenie prawa o ochronie i traktowaniu dzieci i młodzieży w postępowaniach karnych oraz ustanowienie systemu rodzinnej formy opieki; przypomina o potrzebie wprowadzenia planu działania w sprawie ochrony dzieci oraz dalszych środków mających na celu zapewnienie prawa dzieci do zdrowia, edukacji, ochrony, sprawiedliwości i równych szans dzięki edukacji włączającej i zapobieganiu przemocy wobec dzieci;

40. podkreśla potrzebę udoskonalenia środków zwalczających przemoc ze względu na płeć i przemoc domową, która nasiliła się w związku z pandemią COVID-19, przy zapewnieniu ogólnokrajowych środków gwarantujących ochronę, wsparcie dla ofiar, pomoc prawną i bezpieczne zakwaterowanie; wzywa władze do harmonizacji i wdrożenia przepisów dotyczących równouprawnienia płci oraz do zapewnienia odpowiedniego wsparcia obrońcom praw kobiet i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego; przypomina o potrzebie koncentracji środków finansowych na równość płci we wszystkich unijnych instrumentach finansowania zewnętrznego oraz poprawy dostępu do finansowania lokalnym i małym organizacjom społeczeństwa obywatelskiego;

41. zachęca BiH do zintensyfikowania prac nad ochroną osób z niepełnosprawnościami oraz opracowania i przyjęcia strategii w sprawie deinstytucjonalizacji, zapewniającej godne życie osobom z niepełnosprawnościami; potępia fakt, że prawo pozwala na pozbawianie osób z niepełnosprawnościami zdolności prawnej, co stanowi wyraźne naruszenie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, której kraj ten jest sygnatariuszem; potępia dyskryminację w udzielaniu wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, np. priorytetowe traktowanie osób z niepełnosprawnościami powstałymi w wyniku wojny;

42. podkreśla potrzebę zapewnienia udziału obywateli w demokratycznym życiu kraju poprzez odpowiednie i pluralistyczne zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w proces integracji z UE; wzywa władze do zapewnienia sprzyjających warunków dla społeczeństwa obywatelskiego poprzez przestrzeganie europejskich standardów w zakresie ochrony i promowania wolności zrzeszania się i zgromadzeń, a także ubolewa nad wszelkimi selektywnymi ograniczeniami; podkreśla, że każdy obywatel ma prawo do korzystania z wolności wypowiedzi w swoim języku ojczystym; wzywa władze do opracowania strategicznych ram współpracy ze społeczeństwem obywatelskim oraz do zapewnienia istotnych konsultacji w ramach dialogów merytorycznych sprzyjających włączeniu;

43. pochwala pierwszy marsz równości w Sarajewie, który odbył się 9 września 2019 r., i oczekuje, że ostatnie ograniczenia związane z pandemią nie zapobiegną jego ponownej organizacji w niedalekiej przyszłości; przypomina o potrzebie poprawy sytuacji osób LGBTIQ+, ścigania przemocy i przestępstw z nienawiści wobec nich, a także promowania ich włączenia społecznego i przyjęcia odpowiedniego planu działania;

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

44. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przez BiH konwencji 108+ Rady Europy oraz wzywa władze do podjęcia kroków prawnych w celu zapewnienia zgodnych z unijnymi przepisami standardów ochrony danych osobowych;

45. pochwała decyzję Trybunału Konstytucyjnego z 4 października 2019 r. o uchyleniu art. 11 Konstytucji Republiki Serbskiej, a tym samym zniesieniu kary śmierci w całej BiH; ubolewa jednak, że decyzja ta, która jest zgodna z częścią jednego z kluczowych priorytetów, nie była wynikiem procesu politycznego i musiała zostać narzucona przez Trybunał;

46. wyraża ubolewanie, że BiH nadal narusza europejską konwencję praw człowieka, nie stosując się do orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) dotyczących przeciwdziałania dyskryminacji w sprawach Sejdić-Finci, Zornić, Pilav i Šlaku dotyczących zapewnienia demokratycznej równości obywateli w procesie wyborczym w kraju, co jest warunkiem wstępnym rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych; wzywa do bezwzględnego wykonania orzeczeń ETPC i Trybunału Konstytucyjnego BiH; zwraca uwagę na utrzymujące się niedociągnięcia w procesie wyborczym i ponownie podkreśla pilną potrzebę zniesienia – w drodze wymaganych zmian konstytucyjnych – dyskryminujących ograniczeń biernego prawa wyborczego ze względu na pochodzenie etniczne lub miejsce zamieszkania;

47. wzywa władze, instytucje, osoby sprawujące urząd i przywódców politycznych do wznowienia pluralistycznych negocjacji w sprawie reformy ordynacji wyborczej i wyraża ubolewanie z powodu ich niechęci do wykonania tych orzeczeń poprzez wyeliminowanie wszelkich form nierówności i dyskryminacji w procesie wyborczym; podkreśla, że możliwe było osiągnięcie porozumienia w sprawie wyborów w Mostarze, co pokazuje wolę polityczną do osiągnięcia kompromisu, oraz podkreśla, że wszelkie porozumienia w kwestiach związanych z wyborami nie mogą być nadużywane do celów innych niż cele określone przez ETPC; podkreśla potrzebę wdrożenia tych zmian najlepiej przed wyborami powszechnymi w 2022 r., tak aby zapewnić odpowiednio zróżnicowaną reprezentację polityczną na wszystkich szczeblach sprawowania rządów oraz przeprowadzić wybory zgodnie ze standardami europejskimi, wdrażając zalecenia ODIHR OBWE i Komisji Weneckiej;

48. wzywa do przeprowadzenia szczegółowych dochodzeń w sprawie domniemych nieprawidłowości wyborczych, w tym oszustw podczas rejestracji wyborców, kradzieży tożsamości, przeszkód w niezależnej obserwacji wyborów i nieodpowiednich nacisków politycznych na wyborców i Centralną Komisję Wyborczą BiH podczas wyborów samorządowych w 2020 r., w tym wyborów w Mostarze; wzywa do podjęcia środków w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania Centralnej Komisji Wyborczej;

49. wyraża ubolewanie z powodu ciągłej presji politycznej i finansowej wywieranej na media oraz instrumentalizacji mediów, która pogłębiła się w czasie pandemii COVID-19, ograniczając wolność wypowiedzi i pluralizm mediów; wyraża zaniepokojenie wrogim środowiskiem dla niezależnych mediów i wzywa władze do skutecznego prowadzenia dochodzeń w sprawie słownych i fizycznych gróźb i ataków na wszystkich dziennikarzy i pracowników mediów oraz do ścigania ich sprawców; wzywa BiH do wdrożenia mechanizmu gromadzenia i wymiany informacji na temat naruszeń wolności wypowiedzi i mediów w całym kraju, na mocy odpowiedniego protokołu ustaleń podpisanego z OBWE;

50. ponownie domaga się skutecznych środków legislacyjnych zapewniających przejrzystość struktury redakcyjnej i własności mediów, wraz z zasadami dotyczącymi dotacji i reklam; domaga się podjęcia skutecznych środków w celu zwalczania nawoływania do nienawiści zarówno w internecie, jak i poza nim;

51. przypomina o potrzebie zapewnienia trwałego finansowania, niezależności, obiektywności i przejrzystości finansowej ogólnopństwowego systemu publicznego nadawania (BHRT), nadawców publicznych na szczeblu części składowych BiH oraz Agencji Regulacji Łączności;

52. przypomina, że wysokiej jakości wielojęzyczne treści we wszystkich językach urzędowych BiH stanowią zasadniczy element prawdziwego pluralizmu mediów, który przyczyniłby się do ochrony różnorodności kulturowej w tym kraju; zachęca do ustanowienia wielonarodowego i wielojęzycznego nadawcy publicznego, który zjednoczy społeczności i będzie promował pokój oraz pojednanie między państwami Europy Południowo-Wschodniej, na wzór ARTE;

53. przypomina, że ważne jest zapewnienie wolności mediów i promowanie wysokiej jakości dziennikarstwa, weryfikacji faktów i umiejętności korzystania z mediów w celu zwalczania propagandy, dezinformacji i fałszywych informacji, a także zachęca do wprowadzenia do programów nauczania umiejętności korzystania z mediów, z informacji i umiejętności cyfrowych; podkreśla, że UE musi wzmocnić swoją strategię komunikacyjną, aby proaktywnie i skutecznie przeciwdziałać kampaniom dezinformacyjnym i zagranicznej ingerencji; zauważa, że przeinaczając fakty i wykorzystując różnice etniczne i religijne, niektóre podmioty zagraniczne dążą do osłabienia reform, pogłębienia podziałów zagrażających

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

jedności kraju, a także do osłabienia wiarygodności UE i jej działań w regionie, zwłaszcza w odniesieniu do ogólnego procesu rozszerzenia i pomocy finansowej w czasie pandemii COVID-19, zagrażając w ten sposób stabilności BiH i integracji europejskiej; wzywa UE do zaoferowania odpowiednim instytucjom BiH dalszej pomocy finansowej i innej, aby zwiększyć zdolność kraju do przeciwdziałania tym zagrożeniom;

54. apeluje o odpowiednie przekazywanie opinii publicznej informacji na temat procesu integracji z UE, w tym również jako projekt pojednania i rozwoju kultury politycznej w oparciu o kompromis i wzajemne zrozumienie;

55. wzywa ESDZ i Komisję do poprawy koordynacji i do stawienia czoła dezinformacji i zagrożeniom hybrydowym, które mają na celu podważenie europejskich perspektyw tego regionu, przez bardziej strategiczne podkreślanie znaczenia UE dla jego obywateli;

56. wyraża zaniepokojenie rosnącą presją migracyjną na kraj i nieodpowiednimi warunkami przyjmowania, które doprowadziły do poważnej sytuacji humanitarnej; wzywa władze BiH do pracy nad konstruktywnymi, trwałymi, natychmiastowymi i długoterminowymi rozwiązaniami tej sytuacji, w drodze skoordynowanej, strategicznej i ogólnokrajowej reakcji, skutecznej koordynacji międzyinstytucjonalnej oraz poprawy zdolności w zakresie zarządzania granicami i przyjmowania migrantów, zapewnienia dostępu do pomocy humanitarnej i godziwych podstawowych warunków życia, w tym specjalnych gwarancji dla małoletnich bez opieki, dostępu do odpowiedniego zakwaterowania i ochrony dzieci; wzywa do sprawiedliwego podziału odpowiedzialności na całym terytorium BiH, w ramach którego należy unikać upolitycznienia i zapewnić odpowiednie wsparcie dla społeczności lokalnych prowadzących tymczasowe ośrodki recepcyjne; wzywa BiH do zawarcia umowy z Europejskim Urzędem Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) w celu wzmocnienia zdolności rozpatrywania wniosków o azyl i poprawy współpracy z UE, w tym w zakresie przesiedleń jako bezpiecznej i legalnej ścieżki dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową;

57. wzywa BiH i UE do dalszego zacieśniania współpracy w dziedzinie międzynarodowej ochrony osób potrzebujących, wypracowania solidarnych rozwiązań i zapobiegania zgłaszanym naruszeniom prawa międzynarodowego i praw podstawowych, takim jak przypadki zawrócenia na granicach BiH; wzywa Komisję do wprowadzenia niezależnego mechanizmu monitorowania i dochodzenia; wspiera pracę parlamentarnej grupy roboczej ds. kontroli Fronteksu; wzywa Komisję, agencje UE i organizacje międzynarodowe do aktywnej współpracy z władzami BiH w celu opracowania funkcjonującego i zrównoważonego systemu migracji i azylu; wzywa Komisję, agencje UE i organizacje międzynarodowe do udzielania BiH dalszej pomocy operacyjnej, technicznej, logistycznej i finansowej w celu zapewnienia odpowiednich zdolności i warunków przyjmowania migrantów w całym kraju, najlepiej w punktach wjazdu migrantów do kraju, dostępu do skutecznej procedury azylowej, zwiększenia zdolności przyjmowania napływających migrantów i rozpatrywania wniosków o azyl oraz, w stosownych przypadkach, przeprowadzania procedur powrotu zgodnie z międzynarodowymi i europejskimi standardami; wzywa do dokonania oceny odpowiednich środków finansowych, aby zagwarantować, że przejrzysta, warunkowa i wiarygodna pomoc UE w zakresie potrzeb w zakresie migracji spełnia swoje zadanie i dociera do zamierzonych beneficjentów;

58. wzywa BiH do wzmocnienia wysiłków na rzecz zwalczania przestępczości transgranicznej, zwłaszcza handlu ludźmi, bronią palną i narkotykami, poprzez zacieśnienie współpracy strategicznej z krajami sąsiadującymi i odpowiednimi agencjami UE (Europol, Eurojust, Frontex); wzywa BiH do szybkiego podpisania i ratyfikacji umowy o statusie z Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex), zawartej 5 lutego 2019 r., która ułatwiłaby lepszą ochronę granic przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych, a jednocześnie przyczyniłaby się do zwalczania przestępczości transgranicznej, w tym przemytu ludzi przez organizacje przestępcze, oraz do zapobiegania nielegalnej migracji;

59. wzywa do skoordynowanej, strategicznej i przejrzystej ogólnokrajowej reakcji na trwający stan zagrożenia zdrowia oraz do wprowadzenia niedyskryminacyjnych środków łagodzących i środków odbudowy po pandemii, uwzględniających szczególne potrzeby kobiet, mniejszości i słabszych grup społecznych, w tym migrantów i uchodźców;

60. domaga się bardziej aktywnej wymiany informacji i danych na temat pandemii oraz pilnych i konkretnych środków w celu zajęcia się trudną sytuacją kobiet we wszystkich sferach życia, w tym z powodu przemocy domowej, która nasiliła się w czasie pandemii;

61. przypomina o wsparciu UE związanym z COVID-19 w celu rozwiązania poważnej sytuacji w kraju, w tym o nowych gwarancjach kredytowych w wysokości 12 mln EUR na wsparcie MŚP; zachęca BiH do korzystania w pełni z unijnych mechanizmów, w tym do przystąpienia do umowy dotyczącej wspólnego udzielania zamówień na wyposażenie

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

medyczne; podkreśla znaczenie solidarności europejskiej, a także wzywa Komisję i państwa członkowskie do przydzielenia krajom Bałkanów Zachodnich wystarczającej liczby szczepionek przeciwko COVID-19 oraz do wsparcia ich w przygotowaniach i przeprowadzeniu szczepień; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zwolnienie z pozwolenia na wywóz oraz pakiet umożliwiający BiH i innym partnerom z Bałkanów Zachodnich korzystanie z unijnych umów zakupu z wyprzedzeniem;

62. podkreśla potrzebę zapewnienia przez władze BiH właściwej równowagi między podstawowymi prawami i wolnościami a koniecznymi ograniczeniami z powodu pandemii, zwłaszcza w odniesieniu do wolności zgromadzeń i wolności słowa; uważa, że krótkoterminowe środki ukierunkowane na związane z pandemią spowolnienie w handlu, usługach, transporcie, produkcji i turystyce nie powinny negatywnie wpływać na realizację długoterminowych reform;

63. przypomina, że braki w zakresie praworządności wraz z rozdrobnionymi i nieprawidłowo funkcjonującymi rynkami produktów i pracy osłabiają funkcjonowanie gospodarki rynkowej, wzrost gospodarczy i napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ);

Reformy społeczno-gospodarcze

64. wzywa BiH do wzmocnienia środków społeczno-gospodarczych i aktywnych instrumentów rynku pracy, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego, zmniejszenia długotrwałego bezrobocia, w tym bezrobocia kobiet i młodzieży, w celu rozwiązania problemu spadku demograficznego i poważnego drenażu mózgow w regionie, zwłaszcza w sektorze zdrowia i IT, przez większe inwestycje w sektorze edukacji, w tym w kształcenie i szkolenie zawodowe, zajęcie się problemem niedopasowania edukacji do potrzeb rynku pracy oraz zwalczanie dyskryminacji w zatrudnieniu; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę przewodnią dotyczącą gwarancji dla młodzieży, stanowiącą część Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich, mającą na celu zapewnienie wysokiej jakości możliwości zatrudnienia, kształcenia ustawicznego i szkoleń dla młodych osób;

65. wzywa władze do wzmocnienia środków na rzecz zapewnienia spójności społecznej, zmniejszenia ubóstwa i nierówności, dostępu do opieki zdrowotnej i ochrony socjalnej, a także do harmonizacji przepisów dotyczących urlopów macierzyńskich i ojcowskich we wszystkich jednostkach i kantonach, zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć i molestowaniu seksualnemu w miejscu pracy oraz do wspierania dialogu społeczno-gospodarczego między partnerami społecznymi;

66. wzywa władze do nadania priorytetowego znaczenia środkom mającym na celu zwiększenie dywersyfikacji gospodarczej, przyspieszenie transformacji cyfrowej i przeciwdziałanie gospodarce nieformalnej, przy jednoczesnym opracowaniu skutecznych i przejrzystych mechanizmów rynku energii, infrastruktury transportowej, zrównoważonej turystyki i wsparcia MŚP;

67. podkreśla potrzebę stworzenia jednolitej ogólnokrajowej przestrzeni gospodarczej, w tym przez uproszczenie, scentralizowanie i zharmonizowanie procedur rejestracji przedsiębiorstw, wydawania licencji i pozwoleń oraz upadłości; zwraca uwagę na ogromny potencjał cyfryzacji dla rozwoju gospodarki BiH;

68. przypomina o konieczności pełnego wdrożenia środków przewidzianych w programie reform gospodarczych BiH na lata 2020–2022 oraz wytycznych politycznych w oparciu o dialog gospodarczy i finansowy;

69. ponawia swój apel o przyjęcie ogólnokrajowej strategii zarządzania finansami publicznymi oraz o zwiększoną przejrzystość budżetową w BiH, aby umożliwić finansowane przez UE wsparcie budżetowe; przypomina o potrzebie poczynienia postępów w zakresie stabilności długu publicznego i konsolidacji budżetowej; ubolewa nad sporami między poszczególnymi częściami składowymi BiH, zakłócającymi funkcjonowanie jednolitego systemu opodatkowania pośredniego; przypomina o potrzebie spójnej i przejrzystej restrukturyzacji oraz odpolitycznienia spółek publicznych w całym kraju, co prowadzi do lepszego zarządzania i przejrzystości; podkreśla potrzebę ustanowienia publicznie dostępnego rejestru przedsiębiorstw państwowych;

70. wzywa do zapewnienia skutecznego funkcjonowania i egzekwowania decyzji przez Radę ds. Konkurencyjności i Radę ds. Pomocy Państwa oraz do wdrożenia strategii dotyczącej egzekwowania praw własności intelektualnej; podkreśla, że niezależność Banku Centralnego i jego rezerwy mają kluczowe znaczenie dla stabilności makroekonomicznej; przypomina o potrzebie zapewnienia wysokiej jakości terminowych i kompleksowych statystyk ogólnokrajowych;

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

71. wzywa BiH, by aktywnie promowała regionalną integrację gospodarczą na Bałkanach Zachodnich, i popiera propozycję obniżenia opłat roamingowych w regionie; odnotowuje przedłużenie preferencji handlowych UE dla Bałkanów Zachodnich do 31 grudnia 2025 r., co przyczyni się do trwałego rozwoju gospodarczego krajów Bałkanów Zachodnich;

72. wzywa kraj do pełnego wprowadzenia w życie prawa o polityce celnej, wdrożenia aspektów handlowych regionalnego obszaru gospodarczego oraz ukończenia działań wymaganych do przystąpienia do WTO;

Łączność, energia i środowisko

73. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji prowadzące do bardziej strategicznych inwestycji na Bałkanach Zachodnich w drodze specjalnego planu gospodarczo-inwestycyjnego i uznaje jego znaczenie dla wzmocnienia współpracy regionalnej i transgranicznej; podkreśla, że inwestycje w ramach planu gospodarczo-inwestycyjnego muszą być zgodne z celami porozumienia paryskiego i unijnymi celami klimatycznymi oraz przewidywać oceny *ex ante* oddziaływania na środowisko; dostrzega potencjał planu gospodarczo-inwestycyjnego, który może przyczynić się do ułatwienia rozwoju społecznego i długoterminowej odbudowy po pandemii, oraz podkreśla potrzebę zapewnienia, by fundusze unijne obejmowały zarówno zachęty, jak i warunki, oraz skutecznie przyczyniały się do wzmocnienia demokracji, dobrych rządów, praworządności i praw podstawowych wszystkich ludzi w BiH;

74. przypomina, że przewidywalne finansowanie przedakcesyjne jest uzależnione od skutecznych metod koordynacji i wdrażania ogólnokrajowych strategii i reform; podkreśla potrzebę poprawy zdolności absorpcyjnej pomocy przedakcesyjnej; podkreśla, że przydziału finansowania należy dokonywać w sposób przejrzysty, skuteczny, rozliczalny, odpolityczniony i niedyskryminacyjny; wzywa władze BiH na wszystkich szczeblach i innych beneficjentów unijnego finansowania do zwiększenia przejrzystości i widoczności działań Unii oraz odpowiedniego informowania o wartości dodanej unijnego wsparcia;

75. zaleca skupienie się na zrównoważonych i sprzyjających włączeniu społecznemu inwestycjach publicznych, projektach energetycznych i infrastrukturalnych zwiększających łączność, multimodalność transportu i bezpieczeństwo ruchu drogowego, w pełnej zgodności z przepisami dotyczącymi pomocy państwa, zamówień publicznych i wpływu społeczno-ekologicznego, w tym wdrożenie dyrektyw w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;

76. wzywa władze BiH do zwiększenia zgodności z unijnymi normami i celami polityki w zakresie ochrony klimatu i energii, co ułatwi zieloną i cyfrową transformację, wzywa do priorytetowego traktowania środków zmniejszających degradację ekologiczną i środowiskowe zagrożenia dla zdrowia;

77. wyraża zadowolenie z przyjęcia Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich, który musi zachęcać do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz przyjęcia środków koniecznych w celu zachowania i ochrony obszarów wrażliwych pod względem środowiskowym;

78. wzywa władze do opracowania krajowej strategii energetycznej, która gwarantuje pełne dostosowanie do porozumienia paryskiego oraz odpowiednich celów UE w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej, a także ich wdrażanie; podkreśla potrzebę wdrożenia mechanizmu ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych jako sposobu skutecznej dekarbonizacji, zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem i zobowiązaniami politycznymi wyrażonymi w Deklaracji z Sofii z 2020 r.;

79. wzywa BiH do zwiększenia starań na rzecz ochrony przyrody, gdyż jest to jeden z krajów w Europie o największej różnorodności biologicznej gatunków roślin i zwierząt; wzywa władze BiH do konsultowania się ze społecznościami lokalnymi, społeczeństwem obywatelskim i niezależnymi ekspertami w sprawie projektów wrażliwych pod względem społeczno-ekologicznym;

80. wzywa do wzmocnionych, zharmonizowanych i spójnych wysiłków ogólnokrajowych na rzecz poprawy jakości powietrza zgodnie z dorobkiem prawnym UE w zakresie ograniczania zanieczyszczenia powietrza i na rzecz ograniczenia szkodliwych emisji transgranicznych; odnotowuje fakt, że emisje tlenków azotu w BiH z dużych obiektów energetycznego spalania są obecnie zgodne z prawodawstwem UE, i wzywa do podjęcia szybkich działań w celu zaradzenia naruszeniom pułapów emisji pyłu i dwutlenku siarki;

81. podkreśla potrzebę zwiększenia zrównoważonego charakteru sektora wytwarzania energii przez zwiększenie efektywności energetycznej i dywersyfikacji źródeł energii dzięki zrównoważonemu wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii; przypomina, że nadmierne poleganie na węglu dodatkowo opóźnia przejście na energię ze źródeł odnawialnych; wzywa władze do podjęcia działań w celu wycofania nieefektywnych i zanieczyszczających elektrowni węglowych oraz przypomina o potrzebie wdrożenia mechanizmu „sprawiedliwej transformacji”;

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

82. z zadowoleniem przyjmuje transpozycję rozporządzeń w sprawie kodeksu dotyczącego przyłączania energii elektrycznej oraz transpozycję i wdrożenie rozporządzenia (UE) nr 1227/2011 (rozporządzenia REMIT)⁽¹⁾ do krajowych ram regulacyjnych w sprawie energii elektrycznej, a także wzywa władze do zastosowania takiego samego systemu integralności w sektorze gazu;

83. wzywa kraj do przyjęcia ogólnokrajowej ustawy o organie regulacji energii elektrycznej i gazu ziemnego, przesyła oraz rynku energii elektrycznej, a także do wdrożenia krajowych środków efektywności energetycznej i produkcji energii ze źródeł odnawialnych, z zapewnieniem zgodności z obowiązkami wynikającymi z trzeciego pakietu energetycznego i Traktatu o Wspólnocie Energetycznej; wzywa władze krajów Bałkanów Zachodnich, by wniosły wkład w łączność regionalną przez działania na rzecz dokończenia budowy regionalnego rynku energii, i podkreśla, że nieprzestrzeganie przez BiH dorobku prawnego Wspólnoty Energetycznej w sektorze energii elektrycznej i gazu zagraża perspektywom integracji regionalnego sektora energetycznego;

84. podkreśla, że planowanie i budowa projektów wrażliwych pod względem ekologicznym, takich jak budowa elektrowni wodnych, muszą być zgodne z normami międzynarodowymi i unijnymi dotyczącymi oceny skutków i ochrony środowiska; podkreśla potrzebę zapobiegania przestępstwom przeciwko środowisku i skutecznego ich ścigania, zwiększenia nadzoru nad inspekcjami oraz zwalczania nielegalnego budownictwa;

85. domaga się podjęcia kroków w celu wprowadzenia procesów zrównoważonego gospodarowania odpadami w ramach systemu informacyjnego na potrzeby gospodarowania odpadami, z ustanowieniem odpowiednich zakładów recyklingu i zapobieganiem nielegalnemu wyrzucaniu odpadów;

86. przypomina o potrzebie zwiększenia gotowości wobec zjawisk wynikających ze zmiany klimatu, takich jak powodzie i susze; przypomina, że BiH nie ustanowiła jeszcze zintegrowanego systemu informacyjnego na potrzeby cywilnych działań w sytuacjach wyjątkowych;

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwo

87. wzywa BiH do dalszej stopniowej poprawy dostosowania do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB), którego poziom wynosi średnio 70 %, gdyż stanowi ona zasadniczy element członkostwa w UE; zdecydowanie wzywa BiH do dostosowania się do decyzji Rady wprowadzającej unijne środki ograniczające;

88. wzywa do wzmocnienia stosunków dobrosąsiedzkich i starań na rzecz rozwiązania wszystkich nierozstrzygniętych kwestii dwustronnych, takich jak wytyczenie granicy z Chorwacją i Serbią oraz normalizacja stosunków z Kosowem;

89. z zadowoleniem przyjmuje wkład BiH w misję szkoleniową w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), a także uczestnictwo BiH w Planie Działań na rzecz Członkostwa w NATO (MAP) oraz wkład kraju w misję *Resolute Support* w Afganistanie; ponadto z zadowoleniem przyjmuje podpisanie wspólnego planu działania UE-BiH dotyczącego inicjatywy partnerskiej G-7 na rzecz wdrożenia rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa;

90. zdecydowanie uważa, że lepsza komunikacja na temat zobowiązań UE względem regionu ma zasadnicze znaczenie dla przeciwdziałania złośliwym zagranicznym ingerencjom;

91. podkreśla, że UE i Stany Zjednoczone muszą wzmocnić partnerstwo i koordynację na Bałkanach Zachodnich w celu wsparcia przyspieszenia kluczowych reform, poprawy zarządzania i pojednania;

92. z zadowoleniem przyjmuje stałą obecność w kraju operacji EUFOR ALTHEA oraz przedłużenie mandatu EUFOR do listopada 2021; pochwała działania operacji EUFOR ALTHEA, które uutorowały drogę do pokoju, stabilizacji i integracji europejskiej BiH; przypomina, że misja ta nadal ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa i stabilności tego kraju oraz regionu;

93. pochwała EUFOR za pełną funkcjonalność oraz stałe wspieranie kraju pomimo wyzwań pandemii COVID-19; ubolewa nad wycofaniem się Zjednoczonego Królestwa z operacji ALTHEA; czeka na nadchodzący strategiczny przegląd tej operacji oraz podkreśla, że powinna ona zachować swoje aktywa wywiadowcze i łatwo dostępne rezerwy;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1).

Czwartek, 24 czerwca 2021 r.

94. z zadowoleniem przyjmuje trwające i ciągle starania na rzecz usuwania broni, amunicji, materiałów wybuchowych i rozminowywania, a także przypomina, że ważne jest odpowiednie finansowanie tych działań; domaga się dalszego wsparcia ze strony UE i organizacji międzynarodowych, aby zapewnić przyspieszenie rozminowywania i uwolnienie BiH od pozostałości wojennych;

95. podkreśla znaczenie wzmocnienia wysiłków w walce z nielegalnym handlem bronią strzelecką i lekką w BiH oraz w regionie; w związku z tym pochwała przyjęcie przez BiH strategii kontroli broni strzeleckiej i lekkiej na lata 2021–2024 wraz z planem działania, a także powiązaną inicjatywę francusko-niemiecką rozpoczętą w 2018 r.; zachęca władze BiH do pełnego i stanowczego zobowiązania się do ich wdrożenia przy wsparciu ze strony UE;

96. apeluje o tworzenie nowych możliwości politycznego i strategicznego dialogu wysokiego szczebla z krajami Bałkanów Zachodnich przez organizowane regularnie szczyty UE-Bałkany Zachodnie, w celu wzmocnienia politycznej odpowiedzialności za proces rozszerzenia oraz zapewnienia lepszego ukierunkowania i zaangażowania na wysokim szczeblu, co przewiduje również zmieniona metodyka rozszerzenia;

97. podtrzymuje swoje stanowisko, że przedstawiciele BiH i krajów Bałkanów Zachodnich powinni być odpowiednio włączani i aktywnie zaangażowani w konferencję w sprawie przyszłości Europy, zarówno na szczeblu administracji rządowej, jak i społeczeństwa obywatelskiego, w tym młodzieży;

o

o o

98. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, Prezydium BiH, Radzie Ministrów BiH, Zgromadzeniu Parlamentarnemu Bośni i Hercegowiny, a także rządowi i parlamentom Federacji BiH, Republiki Serbskiej i Dystryktu Brzko oraz samorządom dziesięciu kantonów.